

**ARQUEOLOGIA DEL MÓN
ANTIC I MEDIEVAL**

1. Dades del mòdul

Nom del mòdul: **Arqueologia del Món Antic i Medieval**

Codi: 42305

Crèdits ECTS: 9 cr.

Curs i període en el que s'imparteix 2014-2015

Llengua vehicular majoritària Català

Hi ha algún grup íntegre en anglès? No

Hi ha algún grup íntegre en castellà? No

Professor/a de contacte

Nom professor/a Oriol Olesti Vila

e-mail Oriol.Olesti@uab.cat

2.- Equip Docent de l'assignatura

Alberto López Mullor
Oriol Olesti Vila
Isaias Arrayás Morales
Ramón Martí Castelló

3.- Prerequisits

Estudis en Història, Arqueologia, Filologia Clàssica / Estudis Clàssics o una altra titulació oficial de l'àmbit de les Arts i Humanitats o de les Ciències Socials i Jurídiques.

Objectius

4.- Objectius

El mòdul *Arqueologia del Món Antic i Medieval* està orientat a revisar els diversos recursos metodològics de l'arqueologia habitualment utilitzats en la investigació sobre la Antiguitat i l'Edat Mitjana amb un objectiu molt precís: saber identificar les tècniques i mètodes adequats als que hom pot recórrer per a enfrontar-se a diferents problemes historiogràfics de rellevància en Història Antiga i Medieval. En aquest sentit, l'orientació dels continguts del mòdul no implica deixar de banda els recursos textuais habitualment utilitzats per la historiografia, sinó que es pretén que tant les tècniques arqueològiques com les d'anàlisi textual s'integrin de manera coherent en el procés de recerca. L'espectre cronològic ampli, abastant l'Antiguitat i l'Edat Mitjana, permet una visió contrastada de llarga duració dels principals problemes historiogràfics i arqueològics tractats.

Una part important de les sessions se centraran en les tècniques d'estudi arqueològic dels territoris antics i medievals, un tipus de treball que en englobar la diversitat de dades arqueològiques existents (des d'estudis de jaciments específics, a elements del paleo-paisatge, passant per les formes territorials) permet elaborar síntesis històriques complexes, amb casos d'estudi que puguin ser d'interès per als estudiants. En aquesta línia, també s'analitzarà la contribució de l'arqueologia de l'arquitectura a l'estudi dels jaciments antics i medievals.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge

Competències:

- Analitzar de manera crítica els plantejaments teòrics i metodològics que han guiat fins ara la recerca en prehistòria, història antiga i història medieval.
- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
- Analitzar una problemàtica històrica i/o arqueològica concreta enquadrada a la prehistòria, l'antiguitat o l'Edat Mitjana.
- Discutir i contrastar científicament opinions i debats en l'àmbit acadèmic mitjançant la seva exposició

pública.

- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.

Resultats d'aprenentatge:

- 1- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
- 2- Dissenyar o planificar accions de recerca i gestionar i sintetitzar la informació adequada.
- 3- Sistematitzar dades de la documentació textual o arqueològica i de la tradició científica.
- 4- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.
- 5- Treballar en equips interdisciplinaris.
- 6- Valorar en la seva diversitat els diferents mètodes, la tradició i l'actualitat científica.

6.- Continguts

1er Bloc. Arqueologia de l'Arquitectura

- 1.1. L'arqueologia del patrimoni edificat. Fonaments, historiografia . El mètode arqueològic estratigràfic al segle XX. La lectura estratigràfica dels paraments. L'Arqueologia de l'Arquitectura: evolució i principis metodològics. La construcció d'un mètode d'intervenció arqueològica en el patrimoni edificat. El cas de Catalunya
- 1.2. La investigació arqueològica i històrica del patrimoni edificat. Fases del procés. Alguns exemples d'investigació arqueològica en el patrimoni edificat, I
- 1.3. Alguns exemples d'investigació arqueològica en el patrimoni edificat, II.

2on bloc. Els Paisatges antics. Territori, història i arqueologia.

- 2.1. Els estudis sobre el paisatge antic. Introducció. Metodologies i límits.
- 2.2. Els paisatges regulars. Del cadastre a la *limitatio*.
- 2.3. Casos d'estudi Mediterranis.
- 2.4. Cadastres romans a Hispania.
- 2.5. Paisatges socials i productius.
- 2.6. Tarraco.
- 2.7. Territori i conquesta a l'orient romà.

3er Bloc. La recerca arqueològica altomedieval a Catalunya.

- 3.1. - Aplicacions arqueològiques de la documentació altomedieval
  - 3.1.1- El registre toponímic
- 3.2. - Aplicacions arqueològiques de la documentació altomedieval
  - 3.2.1. - La documentació d'arxiu
- 3.3.- Obtenció de registres ceràmics en prospecció i en excavació:
  - 3.3.1. - Catalunya Vella
- 3.4. Obtenció de registres ceràmics en prospecció i en excavació:
  - 3.4.1. - Catalunya Nova.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Activitats dirigides: classes teòriques, presentació pública de treballs, seminaris de discussió de textos, estudi y discussió de fonts documentals i arqueològiques.

Activitats supervisades: tutories i realització d'exercicis pautats d'aprenentatge (individuals o en grups reduïts).

Activitats autònomes: cerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs, estudi.

Activitats formatives

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Exposició de continguts de l'assignatura,	56,25	1, 2, 3, 4, 5, 6
---	-------	------------------

presentació oral de treballs		

Supervisades

Treball de documentació, lectures, exercicis	56,25	1, 2, 3, 4, 5, 6

Autònomes

Preparació d'un treball, estudi de continguts	112,5	1, 2, 3, 4, 5, 6

8.- Avaluació

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	PES NOTA	RESULTATS D'APRENTATGE
Tutories i entrevistes individuals o en grup		20%	
Realització de treballs específics		40%	
Exposicions de resultats		40%	

9- Bibliografia i enllaços web

- ARIÑO, E., GURT, J.M., PALET, J.M., *El pasado presente. Arqueología de los paisajes en la Hispania Romana*, Barcelona 2003.
- CLAVEL-LÉVÉQUE, M. (Ed.), 2000, *Atlas Historique des Cadastres d'Europe I*, Bruselas.
- CLAVEL-LÉVÉQUE, M., OREJAS, A., (Ed.), 2002, *Atlas Historique des Cadastres d'Europe II*, Luxemburg.
- CHOUQUER, G.-FAVORY, F., 1991, *Les paysages de l'antiquité. Terres et cadastres de l'Occident romain*, París.
(2001), *L'arpentage romain*, Ed. Errance, París.
- FAIRCLOUGH, G., MOLLER, P.G., 2008, *Landscape as Heritage. The management and protection of Landscape in Europe*, Action Cost A27. Berna.
- LOPEZ, P., 1994, *La economía política de los romanos. La ciudad romana ideal. El territorio*. Santiago de Compostela.
- ÑACO, T., OLESTI, O., PRIETO, A., (eds.), 2000, *Anàlisis paleoambientals i estudi del territori*, Barcelona.
- OREJAS, A. (1991), Arqueología del paisaje: historia, problemas y perspectivas *Archivo español de arqueología*, ISSN 0066-6742, Vol. 64, Nº 163-164, 1991, pags. 191-230.
(1995) Arqueología del paisaje: de la reflexión a la planificación, *Archivo español de arqueología*, ISSN 0066-6742, Vol. 68, Nº 171-172, 1995, pags. 215-224
(1998) El estudio del paisaje: visiones desde la arqueología, *Arqueología espacial*, ISSN 1136-8195, Nº 19-20, 1998, pags. 9-20
(2006), Arqueología de los paisajes agrarios e historia rural. *Arqueología espacial*, ISSN 1136-8195, Nº 26, 2006 (Ejemplar dedicado a: Arqueología espacial: espacios agrarios), pags. 7-19.
- OREJAS, A. MATTINGLY, D., CLAVEL-LÉVÉQUE, M., (2009), *From present to past through landscape*, Action Cost A27. Madrid.